

20.05.2024

Asia/5

§ 297

Lausunto valtiovarainministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi hyvinvointialueesta annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 2 ja 17 §:n muuttamisesta

HEL 2024-005750 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 19.4.2024
- 2 Luonnos hallituksen esitykseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa valtiovarainministeriölle seuraavan lausunnon:

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ehdotetaan säädettäväksi uudesta hyvinvointialueiden ennakkolisesta talouden ohjauksen menettelystä. Menettelyn yhteydessä voitaisiin antaa hyvinvointialueelle talouden tervehdyttämistä ja palvelujen järjestämisen turvaamista koskevia suosituksia.

Yleistä

Esityksen tavoitteet ja valittu sääntelymenettely ovat kannatettavana. Koko talouden ohjauksen sääntely mukaan lukien nyt ehdotettu enna-

kollinen talouden ohjauksen menettely turvaa ennen kaikkea palveluiden saatavuutta yhdenvertaisesti ja niiden järjestämistä vaikuttavasti. Ennakollisen arvioinnin menettelyllä sinänsä ei kavenneta hyvinvointialueiden itsehallinnollista asemaa, eikä puututa perustuslain suojaamaa kunnallista itsehallintoa kaventavasti myöskään Helsingin kaupungin asemaan.

Hyvinvointialuelainsäädännössä on jo nykyisellään useita taloudenhoiton kestävyyttä varmistavia säännöksiä. Hyvinvointialueiden taloushaasteet olivat nähtävissä jo uudistuksen alusta lukien, joten talousnäkökulma olisi tullut pitää mukana vuorovaikutteisessa ohjauksessa vahvemmin. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain mukaisissa ensimmäisissä vuosittaisissa selvityksissä ja vuosineuvotteluissa sivuutettiin taloustematiikka lähes kokonaan.

Pelastustoimissa sisäministeriön ja aluehallintovirastojen tuottama jäykkä ohjaus ja yksityiskohtaiset sekä lainsäädäntötasoa tiukentavat vaatimukset palvelutasolle ovat puolestaan asettaneet kustannusvaikuttavuudelle haasteita.

Ohjauksen eri menettelyjen vaatimat raportointivelvoitteet tulee pitää kohtuullisina, ja niiden edellyttämän työmäärän tulee olla kaikilta osin perusteltu saavutettavaan hyötyyn nähden.

Säännöskohtaiset perustelut

Laki hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta

Ehdotettu 13 b § Ennakollinen talouden ohjauksen menettely

Menettelyyn jätetty harkinnanvara ja se, ettei sitä käynnistetä mekaanisesti, on kannatettavaa. Samoin esimerkiksi neuvottelujen ja menettelyn keston tai tarkan sisällön määrittelemättä jättäminen tuo tarvittavaa joustoa menettelyyn.

Erikseen tulee kiinnittää huomiota Uudenmaan alueen ja HUS-yhtymän asemaan ennakollisen ohjauksen menettelyssä. On perusteltua, että Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki osallistuvat HUS-yhtymän neuvottelumenettelyyn. Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki käyttävät valtion rahoituksestaan yli 30 prosenttia suoraan HUS-yhtymän rahoittamiseen. Uudenmaan alueen taloudellinen keskinäisriippuvuus tulee huomioida neuvottelumenettelyn yhteydessä.

Helsingin kaupunki esittää harkittavaksi, että HUS-yhtymän taloutta tarkasteltaisiin aina osana Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin taloutta myös ennakollisen ohjauksen menettelyssä tai HUS-yhtymän menettely käynnistettäisiin aina samanaikaisesti Uu-

20.05.2024

Asia/5

denmaan hyvinvointialueen tai Helsingin kaupungin neuvottelun käynnistyessä. Vähintäänkin esitöihin olisi tarpeen lisätä kuvaus miltä osin toimenpidesuosituksia voitaisiin Uudellamaalla antaa. Osa suosituksista voisi liittyä myös HUS-yhtymän ja muiden Uudenmaan alueiden kahden- tai monenväliseen yhteistyöhön.

Esittelijän perustelut

Valtiovarainministeriö pyytää 30.5.2024 mennessä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi hyvinvointialueesta annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 2 ja 17 §:n muuttamisesta. Lausunto pyydetään antamaan lausuntopalvelussa. Lausuntopyyntö on liitteenä 1 ja luonnos hallituksen esitykseksi liitteenä 2.

Asiasta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan lausunto. Lausunto on laadittu yhteistyössä talous- ja suunnitteluosaston ja strategiaosaston kanssa. Esitys on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan, ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomainen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 19.4.2024
- 2 Luonnos hallituksen esitykseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Valtiovarainministeriö

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

20.05.2024

Asia/5

Päätöshistoria

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala 7.5.2024

HEL 2024-005750 T 03 00 00

Lausuntopyynnön diaarinumero VM007:00/2024

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Helsingin kaupungilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi hyvinvointialueesta annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 2 ja 17 §:n muuttamisesta.

Kaupunginkanslia on pyytänyt Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalta lausuntoa 8.5.2024 mennessä. Käsittely kaupunginhallituksessa on 20.5.2024. Valtiovarainministeriön määräaika lausunnoille on 30.5.2024 klo 16.

Selvyyden vuoksi todetaan, että lausunnossa viitataan sanalla hyvinvointialue myös Helsingin kaupunkiin ja HUS-yhtymään ellei asiasta ole erillistä mainintaa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (jatkossa toimiala) antaa kaupunginkanslialle seuraavan lausunnon.

Toimialan lausunto on laadittu yhteistyössä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston ja strategiaosaston kanssa.

Yleistä

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ehdotetaan säädettäväksi uudesta hyvinvointialueiden ennakkolisesta talouden ohjauksen menettelystä. Menettelyn yhteydessä voitaisiin antaa hyvinvointialueelle talouden tervehdyttämistä ja palvelujen järjestämisen turvaamista koskevia suosituksia.

Toimiala pitää esityksen tavoitteita ja valittua sääntelymenettelyä kannatettavana. Koko talouden ohjauksen sääntely mukaan lukien nyt ehdotettu ennakkollinen talouden ohjauksen menettely turvaa ennen kaikkea palveluiden saatavuutta yhdenvertaisesti ja niiden järjestämistä vaikuttavasti. Olemme yhtä mieltä siitä, että ennakkollisen arvioinnin menettelyllä sinänsä ei kavenneta hyvinvointialueiden itsehallinnollista asemaa, eikä puututa perustuslain suojaamaa kunnallista itsehallintoa kaventavasti myöskään Helsingin kaupungin asemaan.

On todettava, että hyvinvointialuelainsäädännössä on jo nykyisellään useita taloudenhoidon kestävyyttä varmistavia säännöksiä. Kun hyvin-

20.05.2024

Asia/5

vointialueiden taloushaasteet olivat nähtävissä jo uudistuksen alusta lukien, olisi talousnäkökulma tullut pitää mukana vuorovaikutteisessa ohjauksessa vahvemmin. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain mukaisissa ensimmäisissä vuosittaisissa selvityksissä ja vuosineuvotteluissa sivuutettiin taloustematiikka lähes kokonaan.

Pelastustoimessa sisäministeriön ja aluehallintovirastojen tuottama jäykkä ohjaus ja yksityiskohtaiset sekä lainsäädäntötasoa tiukentavat vaatimukset palvelutasolle ovat puolestaan asettaneet kustannusvaikeuttavuudelle omat haasteensa.

Kiinnitämme huomiota siihen prosessuaaliseen seikkaan, että eri menettelyjen vaatimat raportointivelvoitteet tulee pitää kohtuullisina, ja niiden edellyttämän työmäärän tulee olla kaikilta osin perusteltu saavutettavaan hyötyyn nähden.

Säännöskohtaiset perustelut

Laki hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta

Ehdotettu 13 b § Ennakollinen talouden ohjauksen menettely

On kannatettavaa, että menettelyn käynnistämiseen on jätetty harkinnanvaraa, eikä menettelyä käynnistetä mekaanisesti. Samoin esimerkiksi neuvottelujen ja menettelyn keston tai tarkan sisällön määrittelemättä jättäminen tuo tarvittavaa joustoa menettelyyn.

Kiinnitämme erikseen huomiota Uudenmaan alueen ja HUS-yhtymän asemaan ennakollisen ohjauksen menettelyssä. On perusteltua, että Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki osallistuvat HUS-yhtymän neuvottelumenettelyyn. Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki käyttävät valtion rahoituksestaan yli 30 prosenttia suoraan HUS-yhtymän rahoittamiseen. Uudenmaan alueen taloudellinen keskinäisriippuvuus tulee huomioida neuvottelumenettelyn yhteydessä.

Esitämme harkittavaksi, että HUS-yhtymän taloutta tarkasteltaisiin aina osana Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin taloutta myös ennakollisen ohjauksen menettelyssä tai HUS-yhtymän menettely käynnistettäisiin aina samanaikaisesti Uudenmaan hyvinvointialueen tai Helsingin kaupungin neuvottelun käynnistyessä. Vähintäänkin esitöihin olisi tarpeen lisätä kuvaus miltä osin toimenpidesuosituksia voitaisiin Uudellamaalla antaa. Osa suosituksista voisi liittyä myös HUS-yhtymän ja muiden Uudenmaan alueiden kahden- tai monenväliseen yhteistyöhön.

Lisätiedot

Hanna Laine, yhteyspäällikkö, puhelin: 09 310 36172

20.05.2024

Asia/5

---

hanna.e.laine(a)hel.fi